

1. Üks eesti kirjandusteos, millest on ilmunud tosinkond trükki, algab järgmise lausega : „Mitusada aastat on nüüd sellest mööda läinud ja mõistlik lugeja usub ilma meie tunnistusetagi, et selle jutu kangelas enam elus ei ole.“ Teos ja autor?

2. Suur sumahhi taimeperekond kuulub oma u. 250 liigiga anakordiliste sugukonda. Ka Eestis kasvab iluaedades harilik sumahh ja sile sumahh. Puul on eesti keeles ka teine, ilmselt tuntum nimi. Milline?

2.

3.

3. Kuna see västriklaste sugukonda kuuluv lind (*Anthus trivialis*) saabub meile siis, kui kaskedel mahl parajasti jooksmas hakkab, siis tuntakse vanarahva hulgas teda sageli ka mahlalinnu nime all. Eestis üldlevinud ja arvukas metsaelanik, kellel on eripärane laulmisviis. Ta tõuseb puult õhku järjest kõrgemale ning kui ta on peaaegu kõrgpunkti jõudnud või hakkab just allapoole laskuma, alles siis alustab laulu. See laul aga on väga katkendlik, just nagu ta lendki, sageli kaasneb veel saba vibutamine. Milline lind?

4. Esimese küsitava kosmilise objekti avastas 1967. aasta juulis Cambridge'i ülikoolis doktoritööd teinud 24-aastane Jocelyn Bell. Nobeli preemia sai selle avastuse eest aga ainult tema teaduslik juhendaja Antony Hewish. Millisetest kosmilistest objektidest on jutt?

5. Käesoleva aasta 3.-5. juulini toimuvad XXV üldlaulupidu ja XVIII üldtantsupidu. Tantsupeo üldjuhiks on Ülo Luht. Kes on aga laulupeo üldjuht?

6. Legend Minotaurosest ja tema labürindist on kreeka mütoloogia kaudu meile hästi tuntud. Minotauruse isaks oli Poseidoni käsul merest välja tulnud Kreeta sõnn, ema oli aga Heliose tütar, Minose naine, Kreeta kuninganna. Kuidas kõlab tema nimi?

7. 2005. aastal suri 77 aastaselt mees, kelle hüüdnimi oli Kindral ning kes tunnistati 1999. a. FIFA poolt sajandi treeneriks. Oma riigi rahvuskoondist esindas ta mängijana vaid viis korda, kuid treenerina tuli tal juhendada palju rohkem mängu. Kes?

8. See riik (pindalaga 28 748 km²) jaguneb 36-ks ringkonnaks (rrethi-ks). Pealinn asub 34. rrethis. Milline riik?

8.

9.

9. Ta sai tuntuks juba lapsena, osaledes lastesarjas „Kids Incorporated“ ning oli tüdrukute bändi „Wild Orchid“ liige. Suurem edu saabus aga hip-hop ansambliga Black Eyed Peas; 2006. a ilmus ka tema esimene sooloalbum The Dutchess. Kellest on jutt?

10. See Tallinna linnamüüri idaküljel, Müürivahe tänaval asuv kaitsetorn rajati arvatavasti 15. sajandi algul. Torn on nime saanud tema lähedal krunti omanud kodaniku järgi. Tornis on asunud Kinomaja kohvik; peale restaureerimist 2007. aastal avati seal galerii. Milline torn?

11. Selle 1969. aastal esilinastunud ja kultusfilmiks kujunenud linatseose edul oli oma osa ka selle filmi taustamuusikal (soundtrackil), mida esitasid mitmed tolle aja menuansamblid : The Band, The Byrds, Steppenwolf , The Jimi Hendrix Experience jt. Millisest filmist on jutt?

12. Maailma kõige kuulsamaks ... peetakse „K 6“-t, mille projekteeris arhitekt sir Giles Gilbert Scott 1935. a, tähistamaks sel moel kuningas George V valitsemise 25. aastapäeva. Millest on jutt?

13. Ateena OM-ilt 2004. a. tõi purjetaja Gal Fridman Iisraelile ajaloo esimese kuldmedali. Mõnedes allikates on ekslikult teatatud, et see oli Iisraeli esimene olümpiamedal üldse. Tegelikult sai Iisraeli esimese olümpiamedali võitmisega 1992. a. Barcelonas hakkama Yael Arad (fotol). Millisel spordialal?

14. Tuntud diktaator Idi Amin omistas oma valitsemisaja jooksul endale ka kõikvõimalikke tiitleid – Tema Kõrgeausus feldmarssal , Võiduristi ordeni kavaler, Silmapaistvate Teenete ordeni kavaler, Sõjaristi ordeni kavaler, Briti Impeeriumi valitseja ja ... kuningas. Milise maa kuningas ta oma arvates oli?

15. 2006. a. korraldas Kalev Keskküla küsitluse, kus 25 autoriteetset žüriiliiget selgitasid välja Eesti taasiseseisvuse aja jooksul ilmunud parimad eesti romaanid. Parimaks tunnustati Ene Mihkelsoni „Ahasveeruse uni“; kahe teosega mahtusid esikümnesse kaks kirjanikku. Kes?

16. Soome parlament võttis vastu 4. märtsil 2009 seadusemuudatuse, mida nimetatakse LEX NOKIAks tänu sellele, et Nokia oli ähvardanud Soomest lahkuda, kui seda vastu suunatud seadust vastu ei võeta. Mis on LEX NOKIA sisuks?

17. 14. juunil 1947 pidas ta ühe olulise kõne. 1953 sai Nobeli rahupreemia. Oli esimene 1944. a. taasloodud USA armeekindrali auastme saaja .Kes?

17.

18.

18. Selle Prantsusmaa valduste vahel asuva riigi juhtidel on huvitavad nimed : presidendiks on Nicholas Liverpool ning peaministriks Roosevelt Skerrit. 2007. a. sõlmiti Eestiga diplomaatilised suhted. Näete ka selle riigi vappi. Milline riik?

19. Kes oli see Kreeka teadlane ja filosoof (u. 640-550 eKr), kes leidis, et merevaigu hõõrumisel hakkab see kergeid esemeid tõmbama (avastas staatilise elektri). Sõna „elektter“ tulenebki seetõttu kreekakeelsest sõnast „elektron“ (??e?t???) , mis tähendabki merevaiku.

20. Kuulete esinemas Texase ansamblit, kes on saavutanud viimastel aastatel suure kuulsuse Euroopas, kuid oma kodumaal läbilöömiseks tuleb neil laulja Brandon Flowersi sõnul ületada Led Zeppelini ja Nirvana populaarsus (seda nad praegu üritavadki). Milline ansambel?

21. Hoba – Namiibia; Campo del Cielo – Argentina; Kap York – Gröönimaa. Need on kolm kõige suuremat Lõpetage lause.

22. Andrus Veerpalust sai Torino OM-I teine mees taliolümpia ajaloos, kes suutis kaitsta tiitlit murdmaasuusatamises lühimal distantstil. Enne teda sai sellega hakkama mees, kes 1952. a võitis 18 km ning neli talve hiljem 15 km distantsti. Kes?

22.

23.

23. Küsitav Euroopa poliitik elas 87 aastaseks ning 80selt oli ta veel kirglik ratsutaja. Tema motoks oli „Mitte karta ja mitte varastada“. Floridas on tema auks nimetatud asula, Washingtonis ning Chicagos on talle püstitatud rinnakujud, Iisraelis asub temanimeline kibuts, Mexico Citys kannab tema nime üks peatänavatest. 1931. a. autasustas Eesti Vabariik küsitavat Kotkaristi I klassi teenetemärgiga. Kes?

24. Tegemist on viimaste aastate ühe edukama raamatuga, mida on ostnud üle 10 miljoni lugeja kogu maailmas ning mida on tõlgitud enam kui 45 keelde (sh ka eesti keelde). See on lugu Afganistanist väga erinevatel aegadel – alates monarhia viimastest õitsenguaastatest, kuningavõimu kukutamisest kuni tänapäevase Talibani käes vaevleva rusustatud, mässuliste hirmuvalitsuse all kannatava riigini välja. See on lugu isadest ja poegadest, Amirist ja Hassanist. Milline teos ja kes on selle autor?

25. 1989. a hakati Eesti koolides kasutama arvutiit Juku, mida toodeti kokku 3000 tk. Tehnilises mõttes oli see arvuti üsna küündimatu, 2 flopimehhanismiga 8-bitine riistapuu. Milline Eesti ettevõtte neid aga valmistas, pannes sellega aluse kodumaisele arvutitootmisele? Praeguseks kuulub see ettevõtte Soome kapitalile rajatud rahvusvahelisele korporatsioonile Cargotec. Vastuseks sobib nii firma endine kui ka praegune nimi.

26. Colorado Ülikooli teadlased arendasid hiljuti välja ülitäpse kella, mis jääb maha vaid ühe sekundi 300 miljoni aasta jooksul. Uus aatomkell on rohkem kui kaks korda täpsem mõõteriistadest, mille abil praegu rahvusvahelisi ajatsoone ning satelliidisüsteeme reguleeritakse. Millist keemilist elementi selles kellas kasutatakse? See element on avastatud 18. sajandi lõpus ning ta on saanud oma nime ühe Šotimaa küla järgi. Maakoos on levimuselt 16. kohal, kasutatakse ka ilutulestikes punase värvi saamiseks.

27. See Prantsusmaa idaosast Burgundiast pärit viinamarjasort on praeguseks üks maailmas kõige laiemalt levinud viinamarjasorte. Ta on väga populaarne vahuveinide tootmisel, sealhulgas on ta ka peamiseks šampanja tooraineks. Milline viinamarjasort?

28. Orjakaubandus on olnud läbi aegade tulutoov ettevõtmine. Millises riigis lõpetati 1981. aastal viimasena maailmas ametlikult orjakaubandus? Selle riigi rahaühik on ouguiya, mis jaguneb 5-ks khoumsiks.

29. Küsitav autofirma korraldab Euroopas erinevaid vormelisarju, milles kasutatavad vormelid on kümneid kordi odavamad näiteks F-1 vormelitest, Põhja-Euroopa sarjas (NEC) osaleb ka Eesti kapitalil toetuv meeskond T.T Racing, pilootideks 16 a. Kevin Korjus ja 15 a. Karl Oscar Liiv. Millise firma nimi on sellel sarjal?

30. 1995. a. valmis kolme eesti helilooja poolt kirjutatud teos pealkirjaga „Gooti kolmnurk“. Tegemist oli ülimalt eksperimentaalse ettevõtmisega eesti muusikas – nimelt esitasid kolm heliloojat ning kolm instrumentalisti teost Niguliste, Raekoja ja Kiek in die Köki tornides, pealtvaatajad-kuulajad paiknesid aga tänavatel tornidevahelises kolmnurgas. Üheks teose autoriks oli nüüdseks meie hulgast lahkunud Lepo Sumera. Kes olid teised kaks heliloojat? Üks neist on praeguseks 54; teine aga 49 aastane.

31. William Shakespeare'i loomingust on meile tuntud maur Othello ning küllap mäletate ka seda, mida Othello tegi oma kauni naise Desdemonaga. Küsime aga, milline linn oli näidendi järgi Othello kodulinnaks ning millises riigis see asub?

32. Soome president Tarja Halonen andis Kumus 28.02.09. üle maineka ARS FENNICA auhinna. Auhinda antakse välja ning selle suur useks on 34 000 EUR. Tänavuse valiku aluseks oli auhinnasaaja „kunsti harvaesinev väljendusjõud ja selle seos hetke ühiskondliku muutuse reaalsusega“. Kes oli see auhinnasaaja?

33. Maiade mütoloogias koosnes maailm 13-korruselisest üldilmast, keskilmast ja 9-korruselisest allilmast. Seda kõike läbis maailmapuu. Maiade jumalad tegid inimese loomiseks mitu ebaõnnestunud katset. Lõpuks tehti inimene Millest?

34. Selle 1925. aastal Omahas, Nebraskas sündinud mehe üks nimedest oli El-Hajj Malik el-Shabazz . Millise nime all oli ta aga ehk rohkem tuntud?

35. Selle ajakirja hakkas 1937. a välja andma Jean Prouvost ning seda ajakirja on iseloomustatud järgmiselt : " Kui Cosmopolitani lugeja alles õpib meeste võrgutamise nippe, siis lugeja juba teab neid". Milline ajakiri? Eestis 2007. a. novembrist ilmuva ajakirja peatoimetaja on Anu Merila.

36. Küsitav briti näitlejanna pälvis peaosas eest Prantsusmaa filmis *Il y a longtemps que je t'aime* (Ma olen sind kaua armastanud) 2008. a. parima Euroopa näitlejanna auhinna. Kes on see näitlejanna?

36.

37.

37. See 1945. aastal sündinud mees on õppinud Bonni, Genfi ja New Yorgi Columbia ülikoolides. Ta on üks 14-st europarlamenti liikmest, kes on seal pidevalt ametis juba aastal 1979 toimunud esimestest valimistest. Kellest on jutt?

38. See 720 km pikkune jõgi saab alguse Apalatsidest ning voolab Atlandi ookeani, olles Lõuna-Carolina ja Georgia osariikide piirijõeks. Jõega sama nime kandis ka esimene Atlandi ookeani ületanud aurulaev. Milline jõgi?

39. Küsitavat tiitlit (autasu) annab ajaleht *Postimees* välja aastast 2005 ning senini on selle pälvinud Ando Kiviberg, Ülar Mark, Mark Taniel ja Anne Raiste. Mis nime see autasu kannab?

40. Kes on kuuldava teose helilooja?

VASTUSED. KÜSIMUSTE AUTORID TÕNU TALVE (T T) JA INDREK SALIS (IS).

1. "Villu võitlused", Eduard Bornhöhe	TT
2. Ädikapuu	TT
3. Metskiur	IS
4. Pulsarid (neutrontähed)	IS
5. Ants Soots	TT
6. Pasiphae	TT
7. Rinus Michels	TT
8. Albaania	IS
9. Fergie (Stacy Ann Ferguson)	TT
10. Hellemanni torn	IS
11. Easy Rider	TT
12. Telefoniputka	TT
13. Juudo (naiste kuni 61 kg), hõbemedal	TT
14. Šotimaa (2006. a. valmis temast film „Šotimaa viimane kuningas“)	TT
15. Andrus Kivirähk, ("Ivan Orava mälestused" (1995), "Rehepapp" (2000) , Tõnu Õnnepalu (Emil Tode "Piiririik" (1993), Anton Nigov "Harjutused" (2002)	TT
16. Annab õiguse tutvuda E-posti sisuga.	IS
17. George Marshall	IS
18. Dominica	IS
19. Thales (Miletosest)	IS
20. Killers	IS
21. Suuremat Maale langenud meteoriiti	TT
22. Hallgeir Brenden (Norra)	TT
23. Thomas Masaryk	TT
24. Lohejooksja, Khaled Hosseini.	IS
25. Baltijets, praegu Hiab Balti AS	TT
26. Strontsium	IS
27. Chardonnay	IS
28. Mauritaania	TT+IS
29. Renault	IS
30. Peeter Vähi, Erki-Sven Tüür	TT
31. Famagusta, Küpros	TT
32. Mark Raidpere	IS
33. Maisist	TT
34. Malcolm X (Malcolm Little)	IS
35. Marie Claire	IS
36. Kristin Scott Thomas	IS
37. Hans-Gert Pöttering (Europarlamendi president)	IS
38. Savannah	IS
39. Kultuurivedur	TT
40. Joseph Haydn (101. Sümfoonia)	IS

TALLINNA XXVIII VANALINNAPÄVADE MÄLUMÄNG 05.06.09.